

A situación industrial en GALIZA

Posibilidades de actuación desde a Consellaría de Innovación e Industria

Chégase ao ecuador da lexislatura na que por primeira vez a Consellaría de Innovación e Industria ten como responsábel máximo a un nacionalista. Unha consellaría que ve modificada de forma significativa as competencias que tiña co goberno anterior, xa que pasou a integrar dentro do seu organigrama, a xestión das políticas turísticas, enfatizándose deste xeito o seu aspecto como motor de desenvolvemento económico. Xunto co turismo, as outras áreas competenciais abranguen reponsabilidades en materias tan importantes como a planificación enerxética, as políticas de comercio interior, a promoción dos clusters, a Sociedade da Información ou as políticas de Investigación+Desenvolvemento e Innovación (I+D+i), sen esquecer artesanía, consumo ou comercio exterior. A gran carencia dentro das competencias é a ausencia dentro do organigrama dun instrumento de apoio financeiro ao mundo empresarial (IGAPE) e que se atopa incluído dentro doutra área competencial (Consellaría de Economía).

A NECESARIA PARTICIPACIÓN DA ORGANIZACIÓN. A Consellaría de Innovación e Industria xestiona áreas que son os eixos cardinais das propostas nacionalistas practicamente dende o seu nacemento como movemento político no inicio do século XX. O desenvolvemento industrial e a potenciación dos nosos sectores produtivos ven sendo un argumento recorrente en todos os nosos posicionamentos políticos e, como non podía

ser doutra maneira, é unha das áreas nas que máis se ten aportado dende o punto de vista teórico con traballos que fan unha diagnose da situación industrial galega identificando acertadamente os factores explicativos da realidade actual na que nos atopamos.

Toda esta bagaxe teórica consitúe unha fomación necesaria para todos e todas os que estamos comprometidos co desenvolvemento económico e industrial deste país e, polo tanto, defi-

XOÁN MANUEL BAZARRA AGULLA

Licenciado en Ciencias Económicas e en Ciencias Empresariais pola Universidade de Santiago de Compostela. É autor de varios traballos sobre localización industrial e auditorías financeiras. Asesor da Consellaría de Innovación e Industria

nen o marco xenérico dentro do cal se moverán as nosas actuacións alí onde asumamos responsabilidades de xestión económico-industrial.

Aínda sendo este un elemento importantísimo á hora de desenvolver o traballo, tampouco podemos agochar o feito de que dende o punto de vista da praxe obsérvase un certo divorcio do nacionalismo con aspectos moi importantes do mundo da industria. Quitando o que é a defensa dos dereitos das traballadoras e traballadores, eido no que o nacionalismo ten aportado moito dende o punto de vista práctico, de tal xeito que non se entendería o mundo sindical hoxe por hoxe sen esa aportación, non podemos dicir o mesmo doutros como a xestión industrial, a interlocución social co mundo empresarial, o desenvolvemento de solucións inmediatas a problemas específicos, etc.

Non é a miña intención facer aquí unha análise exhaustiva de cales son as causas deste divorcio senón unica-

mente resaltar aqueles elementos que entran dentro do nacionalismo, e que polo tanto está nas nosas mans corrixilos para que os compañeiros e compañeiras que teñen responsabilidades de goberno conten cos instrumentos necesarios para definir os pasos inmediatos a seguir de cara á aplicación dunha política xeral acorde cos principios que son elementos consustanciais ó noso proxecto político.

Dende o BNG déuselle dende sempre unha importancia fundamental ao contacto coa sociedade e á actualización das nosas propostas en función da evolución socio-económica do país. Este contacto coa realidade, de contraste do noso acervo teórico faise a través das comisións nacionais, que por mandato do Consello Nacional se encargan da elaboración de programas de actuación de tipo sectorial. As dinámicas das comisións permitirían acadar un duplo obxectivo: por unha parte, o resultado máis inmediato sería a elaboración de propostas concretas que emanan dun coñecemento práctico da realidade sectorial, e pola outra, dunha forma indirecta, a dinámica das comisións permitirían a conformación dun equipo de traballo cun coñecemento acumulativo e acostumado a colaborar conxuntamente.

Até esta última Asemblea Nacional, a Política Industrial atopábase englobada dentro da Comisión de Economía e Finanzas Públicas que abranguíña temas máis amplos que o industrial como pode ser o fiscal ou a política orzamentaria. Este carácter amplo e certas deficiencias no seu funcionamento imposibilitou aos compañeiros e compañeiras que asumiron responsabilidades de goberno contar cun instrumento que permitira unha maior concreción das liñas que se recollían no programa co que o BNG se presentou ás eleccións. Por iso foi un paso importantísimo a adaptación das áreas temáticas de traballo político ás diferentes áreas de responsabilidade dentro da consellaría, xa que deste xeito se crea unha canle de comunicación directa entre a organización e o goberno que

serve de contraste da xestión, ao tempo que aporta propostas concretas que permitan contar con follas de ruta a seguir e que concrete e perfile as liñas programáticas do BNG, tendo en conta os condicionamentos e as limitacións das institucións que se xestionan.

A NECESARIA PLANIFICACIÓN INDUSTRIAL. Como xa dixen con anterioridade, a situación industrial está perfectamente diagnosticada e as debilidades estruturais identificadas de forma clara en traballos de persoeiros de recoñecido prestixio intelectual, como son os economistas Xosé Díaz ou Xavier Vence entre outros. En todo caso, dende o punto de vista da política industrial desenvolvida polo goberno galego nos últimos anos, todos coinciden en destacar a carencia dunha política activa de defensa e promoción industrial. Ou expresado noutros termos, en materia industrial tense aplicado a política neoliberal por excelencia: a carencia da mesma. Deste xeito, a planificación de sectores tan importantes para o país como o enerxético ou o comercial, deixábase nas mans dos grandes grupos transnacionais, actuando o Goberno galego como mero executor ou no mellor dos casos, deseñando medidas paliativas para que a súa aplicación fose o menos traumática, sen cuestionar o modelo en si mesmo. Como consecuencia disto atopámonos unha administración cunha estrutura ideada para ser correa de transmisión de políticas deseñadas noutros centros de decisión e que non contaba polo tanto cos recursos humanos e materiais para acometer unha política industrial acorde coas necesidades do país. De aí que, se queremos dotar á industria galega dunha orientación que lle permita ser competitiva no contexto mundial actual, deberá ser a través da creación dun novo organismo: A Axencia Galega de Innovación e Desenvolvemento Industrial (AGIDI).

A AGIDI concíbese como o órgano de asesoramento, planificación e

coordinación da política industrial da Consellaría de Innovación e Industria e será quen impulse a transformación do noso sistema produtivo, con criterios de racionalidade flexibilidade, eficiencia e eficacia operativas para así facilitar a competitividade nunha economía mundial na que a innovación e a tecnoloxía xogan un papel cada vez máis importante. A actuación planificadora da AGIDI centrarase en catro grandes áreas fundamentais para a industria:

- **Area de Servizos Tecnolóxicos ás empresas:** ten como misión principal a de dotar de bens e servizos colectivos ás empresas. Perséguese o obxectivo de que se poidan beneficiar unha gran maioría de empresas co obxectivo de que as PEMES (a principal fonte de emprego do noso país) poidan ter acceso a servizos tecnolóxicos que lle permitan ser competitivas por medio da innovación. Con este obxectivo artellará a Rede Galega de Centros Tecnolóxicos e Laboratorios como motor e impulsor da competitividade empresarial a través da transferencia de tecnoloxía ás industrias e do asesoramento dende o punto de vista financeiro, organizativo e comercial.
- **Área de investimentos estratéxicos:** instrumento de grande importancia especializado en promover empresas en sectores estratéxicos onde a iniciativa privada se mostra insuficiente, nos sectores de base tecnolóxica ou naqueles considerados básicos, como os dedicados á produción de bens públicos e de importancia para o conxunto da sociedade galega. Igualmente, actuaríase con instrumentos públicos en sectores básicos intensivos no uso dos bens públicos (p.e. enerxía eólica, solar etc.).
- **Unidade Promoción Industrial Estratéxica:** que vai servir de apoio ás actuacións que se desenvolvan en zonas territoriais nas que exista unha forte dependencia econó-

Atopámonos unha administración cunha estrutura ideada para ser correa de transmisión de políticas deseñadas noutros centros de decisión e que non contaba polo tanto cos recursos humanos e materiais idóneos

mica dun sector industrial que se considere competitivo ou que precisa de políticas específicas para o aproveitamento de todas as súas potencialidades. O obxectivo é o de potenciar as vantaxes comparativas de cada unha das zonas para garantir a competitividade da industria a nivel internacional e impulsar o desenvolvemento homoxéneo da Galiza interior e da Galiza costeira.

A NECESARIA DEFENSA DOS NÓS SECTORES PRODUTIVOS. Se nalgún sector podemos exemplificar os efectos que as políticas de Laissez Faire teñen na nosa economía, ese é o pequeno comercio. O comercio retalista é un sector capital para a nosa economía xa que representa o 4,82% do Valor Engadido Bruto e o 10,86% do emprego, representando o pequeno comercio arredor do 50% do emprego dentro do sector comercial. Nos últimos anos este sector está a atravesar unha difícil situación froito da expansión de grandes áreas comerciais que incrementaron a súa presenza de forma paulatina coa connivencia do anterior Goberno galego que apoiaba de forma explícita esta política de medre.

Unha xestión nacionalista que defenda os nosos sectores económicos debe ter presente que a existencia dunha rede de pequenos comercios en todo o país resulta fundamental para o seu desenvolvemento económico equilibrado e para que a cidadanía poida ter acceso aos servizos máis bási-

cos. A posición de dominio de grandes superficies comerciais sitúan o poder de decisión neste sector fóra do noso país. Por iso se considerou prioritario poñer en marcha medidas normativas que, en todo caso, deben ser consensuadas co sector e estean encamiñadas a dotarnos dun marco regulador que frene este proceso liberalizador, permitindo ao mesmo tempo unha planificación acorde coas necesidades do comercio galego. Dous son os instrumentos deseñados: a Lei de Horarios Comerciais (LHC) e a Lei de Comercio Interior de Galiza (LCIG).

■ LHC. Pretende precisamente dotar ao pequeno comercio dunha ferramenta que lle permita ser competitivo no terreo da xornada comercial. O alongamento dos horarios de apertura favorecían en maior medida aos grandes grupos comerciais ao tempo que agudizaban o proceso de precarización laboral neste sector e facían menos atractiva a posta en marcha de iniciativas empresariais no sector do comercio retalista.

Entre as novidades que introduce esta lei figura a posibilidade de que os Concellos que o soliciten poidan substituír algún dos domingos e festivos hábiles para o comercio por outros que consideren máis axeitados aos intereses comerciais do seu termo municipal. En todo caso, o número total de domingos e festivos hábiles non poderá exceder de oito, desaparecendo o procedemento que

permitía aos Concellos engadir a estes, outros dous días.

Co fin de buscar o equilibrio necesario entre o abastecemento local e a conciliación da vida familiar e laboral, exclúense cinco días da posibilidade de elección dos oito festivos ou domingos hábiles comercialmente: o 1 de xaneiro, o 1 e o 17 de maio, o 25 de xullo e o 25 de decembro. Coa mesma finalidade de conciliación da vida laboral e familiar, adiántase o peche dos establecementos ás 20,00 horas nas datas do 24 e 31 de decembro.

No que respecta á liberdade horaria, preténdese reducir a 150 metros cadrados a superficie útil de venda e exposición ao público que deben posuír os establecementos comerciais para disfrutaren de plena liberdade horaria (na regulamentación actual a superficie mínima sitúase en 300 metros cadrados).

Así mesmo, a nova lei regula a especificidade comercial dos concellos turísticos, permitindo que o pequeno comercio se poida adaptar ás diferentes pautas de consumo que se dan nos turistas. Establecerase un procedemento de declaración de concello turístico, co obxectivo de que os establecementos situados na área de declaración gocen de liberdade horaria. A área proposta pode ser inferior ao territorio municipal ou incluír só unha parte dun núcleo de poboación, e a súa aprobación

corresponderalle á Consellería de Innovación e Industria.

- LCIG: Na actualidade está na fase de redacción e de contrastación co sector, pero ten previsto incluír un elemento que consideramos fundamental para a ordenación do comercio retalista. Na actualidade impera unha especie de "lei da selva" en canto á ubicación de grandes superficies comerciais, analizándose caso por caso a ubicación destes establecementos sen que se teña en conta a visión de conxunto dos efectos que ten sobre o comercio do país. Pretendemos que a LCIG modifique esta situación elaborando un mapa de saturación comercial onde se definan áreas xeográficas que están comercialmente saturadas e áreas nas que se considere que aínda contan con espazo para o medre comercial. Desta forma o sector contará cun instrumento que dea visión de conxunto ao comercio do país e permita identificar zonas que contan cun déficit en servizos comerciais e que polo tanto supoñen unha oportunidade empresarial.

Un capítulo aparte merece o sector naval e as actuacións que neste senso se levaron adiante dende a Consellería. Falar de todo o acontecido arredor do retorno á construción naval civil na Ría de Ferrol sería tema para outro artigo. En todo caso dicir que a través das liñas de traballo en-cetadas nesta área e vistos os argumentos contraditorios expostos por parte da SEPI e do Ministerio de Economía, foi posible poñer de manifesto diante de toda a cidadanía galega que é única e exclusivamente unha decisión política do goberno Zapatero a que imposibilita o desenvolvemento das potencialidades que o noso país ten neste sector industrial.

O NECESARIO REINVESTIMENTO DO BENEFICIO. Nas análises teóricas que se viñan facendo describíase a industria galega como propia dunha economía subordinada aos intereses do

O alongamento dos horarios de apertura favorecerían en maior medida aos grandes grupos comerciais ao tempo que agudizaban o proceso de precarización laboral, facendo menos atractiva ao sector do comercio retalista

Bar en Canarias. A falla de desenvolvemento industrial segue a condenar aos galegos e galegas a emigrar

poder económico central e que se caracterizaba en especial por dous rasgos definitorios: a ubicación de industrias de enclave e a da extracción de materias primas para financiar o desenvolvemento económico doutras zonas. Se ben hoxe en día o concepto de industrias de enclave e a súa existencia no noso país pode ser matizado ou discutido, a existencia de industrias adicadas unicamente á explotación e detración dos nosos recursos naturais segue sendo unha realidade, e os posicionamentos teóricos manteñen toda a súa vixencia. Dentro das nosas competencias, o sector por excelencia que responde a ese marco e o enerxético. Galiza ven sufrindo custos do medio ambiente e socio-económicos que supoñen a explotación das fontes enerxéticas en función dunha planificación estatal na que o desenvolvemento económico do noso país xoga un papel secundario fronte a outras zonas peninsulares. Anteriores gobernos do país actuaron acorde con esta planificación e incluso cando tiveron a oportunidade de modificar esta visión centralista (as actuacións en enerxías renovábeis) repetiron o mesmo esquema, perdendo deste xeito unha oportunidade histórica de desenvolver un modelo enerxético propio, acorde coas necesidades do país e respetuoso co noso medio natural.

Desde a Consellaría, marcámonos dous obxectivos básicos: o primeiro, garantir que parte do excedente que se obtén da explotación dos nosos recursos enerxéticos, se reinvista no

noso país e o segundo deseñar un modelo de xestión enerxética en función das posibilidades de desenvolvemento económico de Galiza. Para iso estamos a traballar en dúas liñas principalmente: a participación pública nos beneficios empresariais e o Plan Enerxético Galego 2007-2012.

■ A participación pública: non hai mellor instrumento económico para garantir que o excedente das actividades desenvolvidas no noso país se reinvista aquí, que a participación directa do goberno galego neses beneficios. Calquera outro instrumento está suxeito a posibles distorsións que poderían levar a que non tivera os efectos perseguidos. Con este fin estase a traballar nunha sociedade pública que teña como obxecto social o desenvolvemento de proxectos no ámbito enerxético, ben como promotor, ben como propietario de accións no capital doutras empresas ou ben como fornecedor de apoio material ou intelectual de proxectos enerxéticos. É dicir, preténdese dotar á Administración Galega dun operador no mercado enerxético que participe dos proxectos que son promovidos pola iniciativa privada ao tempo que poida actuar de promotor daqueles proxectos que se consideran socialmente beneficiosos pero que teñen déficit de actores privados. Un paso importante neste sentido foi o Decreto polo que se regula o aproveitamento da enerxía eólica en Galiza, que está en fase de debate co sector e no que se recolle como condición para poder desenvolver proxectos eólicos a participación pública mínima do 10%.

■ Plan Enerxético de Galiza. Este plan ten como obxectivo principal precisamente desenvolver un modelo enerxético pensado para a cidadanía galega e para as necesidades competitivas da nosa industria. Preténdese que a enerxía se constitúa nun elemento dina-

mizador do resto da economía galega e non nun obstáculo, como acontece en moitas ocasións polo que a subministración de enerxía en condicións óptimas de seguridade, calidade e prezos é un obxectivo irrenunciabel. Igual de importante se considera a minimización do impacto natural da explotación das fontes enerxéticas e das redes de transporte e distribución. Para acadar este obxectivo pártase dunha análise da situación de consumo actual e as previsións de demanda futuras que precisa a industria galega para incrementar o seu nivel de competitividade, e defínense cinco grandes liñas de actuación:

- Diversificar as fontes de aprovisionamento enerxético, intensificando os esforzos tendentes a un maior aproveitamento dos recursos autóctonos e en especial do fomento das fontes de enerxía renovables.
- Máximo respecto polo medio ambiente, protexendo as zonas sensibles dende o punto de vista natural e contribuíndo ao cumprimento dos obxectivos establecidos no Protocolo de Kioto.
- Garantir a subministración enerxética de calidade a todos os cidadáns e á industria galega para o que se desenvolverán as infraestruturas enerxéticas de xeración, transporte e distribución precisas en función das necesidades presentes e futuras.
- Fomento da I+D+i no campo enerxético co obxectivo de ser máis eficiente no consumo e na xeración enerxética.
- Impulsar estratexias de aforro e eficiencia enerxética en todos os sectores.

A NECESARIA COMPETITIVIDADE INDUSTRIAL. Nunca debemos esquecer que o obxectivo último de to-

da política industrial é o incremento do benestar dos cidadáns a través dunha xestión eficaz e eficiente e esta non é posíbel senón se parte das necesidades reais do sistema produtivo galego. Con este obxectivo, os poderes públicos deberán poñer en marcha actuacións que permitan á nosa industria ser competitiva nun contexto global, ao tempo que se incrementan os niveis de emprego e se garante unha maior distribución da riqueza. Acadar estas dúas metas ao mesmo tempo non é posíbel se as actuacións que se desenvolven van encamiñadas a facer competitiva a industria a través dos custos, xa que eso suporá un baixo nivel salarial, unhas empresas cun baixo valor engadido e moito máis vulnerábel á competencia de países con custos laborais máis baixos. A competitividade da industria galega debe de ir orientada cara actividades que xeren maior riqueza, baseadas na investigación e na innovación de novos produtos que son os que permiten xerar unha maior riqueza ao tempo que crean barreiras de entrada nos mercados de tal forma que ese crecemento industrial se blinde desde o punto de vista da competencia global e poida ser sostíbel no tempo.

Como instrumento básico para deseñar esa industria da innovación e do coñecemento está o Plano Galego de I+D+i (PGIDi) que pretende fuxir de actuacións anteriores que concebían as políticas de innovación como meras axudas e transferencias que tiveron un impacto mínimo no incremento da capacidade innovadora das nosas empresas xa que a maioría delas recibían estas axudas como ingresos adicionais sen modificar a súa estratexia produtiva. Como non podía ser doutra maneira nun goberno neoliberal, a visión que se aplicaba era a de que a innovación era papel exclusivo das empresas e os poderes públicos; o máximo que podían facer era actuar subsidiariamente en función desa capacidade innovadora. O PGIDi rompe con esta visión e parte do principio de

A competitividade da industria galega debe de ir orientada cara actividades que xeren maior riqueza, baseadas na investigación e na innovación de novos produtos e crean barreiras de entrada nos mercados

que para que a industria galega acadase niveis de produtividade que a fagan competitiva internacionalmente, é preciso realizar un forte investimento público que responda a unha planificación e a unhas metas estratéxicas. O obxectivo é que o gasto en I+D da economía galega acadase o 1,5% e que este esforzo en innovación sexa feito nun 50% polas administracións públicas e a outra metade polos axentes privados, (na actualidade está no 0,86%). Só así se garante que os investimentos en I+D realizadas polo conxunto do sistema de innovación teñan expectativas de chegar ao mercado ou de ser incorporadas ao proceso produtivo.

A súa misión principal é impulsar o crecemento económico e social de Galiza mediante a mellora da súa capacidade científico-tecnolóxica facilitando deste xeito a participación das empresas no proceso de innovación e a extensión dos beneficios da investigación ao conxunto da sociedade galega. É dicir, que o PGIDi sexa o instrumento principal para levar a industria galega cara unha industria baseada na innovación, que é o modelo de desenvolvemento que permite manter uns maiores niveis de benestar.

Dentro das medidas que se desean destacan dúas. A primeira é a creación dun programa de Articulación do Sistema de Innovación. Se se quere dotar á economía galega dunha planificación nas actuacións que se acometan en I+D+i, faise preciso artellar aos diferentes axentes que participan neste

proceso para que actúen coordinadamente e na mesma dirección. Por este motivo propónse unha redefinición dos actuais centros tecnolóxicos e a creación de plataformas tecnolóxicas en sectores estratéxicos para Galiza, así como a creación de verdadeiros Parques Tecnolóxicos. As liñas fundamentais destas actuacións son a definición, ordenación e potenciamento dos puntos de Articulación do Sistema Galego de I+D+I; apoio á Transferencia de Coñecemento e Tecnoloxía e fomento da coordinación e atracción de recursos estatais e europeos.

A segunda grande liña pretende dignificar a profesión de investigador. A ninguén se lle escapa que as condicións dos investigadores e das investigadoras son claramente mellorabeis e dificilmente conseguiremos unha economía baseada no coñecemento e na innovación senón conseguimos que a profesión de investigador sexa unha ocupación laboral digna. Para iso vaise definir unha carreira profesional baseada nun itinerario lineal dende a formación dos investigadores e investigadoras até a súa consolidación no sistema dotando de instrumentos de axuda para cada unha das etapas nas que os investigadores alternarán o seu traballo investigador con estancias nas empresas.

COROLARIO: A POLÍTICA INDUSTRIAL MÁIS ALÁ DA INDUSTRIA. Pretendín neste artigo destacar dous aspectos que considero que deben coñecer todas e todos os que están ven-

cellados ao proxecto político do nacionalismo. O primeiro, fai referencia á importancia de que o BNG conte con mecanismos de interlocución sectorial, no que participe xente que comparte o proxecto político do nacionalismo e que permitan enriquecer as propostas que se poidan desenvolver dende a actividade institucional. En segundo termo, tentei vencellar determinadas actuacións que se están acometendo dende a Consellaría de Innovación e Industria con determinados postulados teóricos que o nacionalismo ven defendendo de forma continuada: a planificación activa da industria, a defensa dos nosos sectores productivos, o reinvestimento dos beneficios que se derivan da explotación dos nosos recursos e a procura dun desenvolvemento industrial sostíbel que repercuta nun incremento do benestar socio-económico da cidadanía.

Pero levar adiante unha política industrial nacionalista ten efectos máis alá do estrictamente económico. Acometer medidas de defensa e planificación da nosa industria, con independencia do seu éxito ou fracaso vainos permitir, en maior ou menor grao, avanzar na concienciación nacional do noso pobo. Así, o feito de que un conselleiro do goberno galego deseñe instrumentos para garantir que unha parte das excedentes que obteñen as empresas enerxéticas repercutan no conxunto da sociedade, permitiu abrir un debate social que levou a moita xente a ser consciente da situación de explotación na que se atopan os nosos sectores productivos. Ata tal punto foi así que outras forzas políticas ou grupos mediáticos que nunca foron proclives a este tipo de medidas lanzaron mensaxes moi semellantes ás nosas.

Ao mesmo tempo, a interlocución necesaria que se ten que producir entre os axentes socioeconómicos do mundo da industria e a administración permítenos establecer canles de comunicación con sectores tradicionalmente pouco permeables á nosa mensaxe. Conseguírase así unha comunicación nunha dobre vía: tras-

ladándonos eles os seus problemas máis específicos ao tempo que poden constatar que a política industrial que acometemos desde o nacionalismo é a que mellor responde aos seus intereses e necesidades.

Igualmente, contar coas competencias en áreas como turismo ou o Xacobeo, permítennos dispoñer dunha importante ferramenta que permitirá trasladar outra imaxe de país que repercuta nun maior coñecemento do noso e un maior orgullo do propio. Disto era plenamente consciente a anterior administración, que sempre enfocou as súas campañas turísticas de forma sectorial, no que o importante era a actividade que se promocionaba (turismo náutico de Galiza, turismo rural de Galiza) ou ben, no caso do Camiño Xacobeo, incidíase sobre aspectos como o relixioso e minimizábase ou silenciábase completamente o papel histórico que xogou na conformación da nación galega. A orientación na que se está traballando é completamente distinta. Preténdese enfocar a comunicación turística cara a imaxe-país, incidindo nos aspectos máis positivos e diferenciadores de Galiza como nación (cultura, historia, xeografía, pobo...) como elemento de atracción de visitantes e de fomento do interese polo propio. Un bo exemplo foi a campaña mediática do ano 2006 e na que a nosa lingua era un elemento central da mensaxe. Igualmente, dende o Xacobeo pónense en marcha actuacións como a exposición "Os capítulos da Irmandade. Peregrinación e Conflito Social na Galiza do Século XV" nas que se destacan elementos cruciais (e tanto tempo silenciados) da nosa historia como a Revolta Irmandiña ou a situación de Galiza na Baixa Idade Media.

En definitiva, a Consellaría de Innovación e Industria é unha área de traballo dentro do noso proxecto colectivo que ten moitas potencialidades para axudar no avance social do nacionalismo. Transformar esas potencialidades en realidade depende en maior ou menor medida de todos e todas nos ■

Preténdese enfocar a comunicación turística cara a imaxe-país, incidindo nos aspectos máis positivos e diferenciadores de Galiza como nación como elemento de atracción de visitantes e de fomento do interese polo propio